SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
Työ- ja tasa-arvo-osasto
Tasa-arvoyksikkö
ylitarkastaja Annamari Asikainen

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 22.9.2017

HUOMIOITA SUKUPUOLTEN TASA-ARVOSTA JA VALTION VUODEN 2018 TALOUSARVIOESITYKSESTÄ

Laki edellyttää viranomaisilta sukupuolten välisen tasa-arvon suunnitelmallista edistämistä. Tasa-arvonäkökulman nivominen mukaan talousarvioesitykseen ja muihin ministeriöiden avainprosesseihin (esim. lainvalmistelu, budjetointi, hankkeet) perustuu tasa-arvolain velvoitteisiin. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen toimenpiteitä on tarkennettu hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa[1]. Myös valtiovarainministeriön budjetin laatimismääräykset[2] edellyttävät, että talousarvioesityksen pääluokkaperusteluihin tulee sisällyttää ”yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä talousarvioesitykseen liittyvästä toiminnasta.” Tasa-arvo-ohjelmaan on kirjattu pitkän aikavälin tavoite siitä, että valtioneuvoston päätöksenteko tukee sukupuolten tasa-arvoa.

Tasa-arvokirjaukset talousarvioesityksessä 2018
Valtiovarainministeriön vuoden 2018 talousarvioesityksestä on alustavasti selvitetty tasa-arvokirjaukset pääluokittain. Kaikki ministeriöt ovat tehneet vähintään ohjeitten edellyttämän yhteenvetotarkastelun. Useimmat ministeriöt ovat kirjanneet ainakin yhden sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvän tavoitteen. Hieman alle puolet ministeriöistä on nostanut esiin vähintään yhden toimenpiteen valtavirtaistamisen tai sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Yksittäisten määrärahojen kohdentumista sukupuolen mukaan tai tasa-arvon edistämiseksi on eritellyt puolet ministeriöistä.
Verrattuna 2017 talousarvioesitykseen tulokset ovat samankaltaiset. Yleisintä on, että ministeriöllä on ohjeissa vaadittu yhteenvetotarkastelu ja että henkilöstöpolitiikassa on huomioitu tasa-arvoa. Jonkin verran on myös mainintoja ja tavoitteita sukupuolten tasa-arvoon liittyen. Konkreettiset toimenpiteet ja määrärahat sukupuolten tasa-arvoon liittyen ovat harvinaisempia tai niitä ei ainakaan tuoda esiin yhteenvetotarkastelussa.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman toimenpiteet
Hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan 2016-2019 sisältyy seuraavia tasa-arvotoimia joilla on liittymäkohtia talousarvioesitykseen. Ohjelman väliraportointia valmistellaan parhaillaan.

1. Lähisuhde- ja perheväkivallan uhreille tarkoitettujen turvakotien rahoitus.
   Vuonna 2016 turvakotitoiminnan menoihin oli varattu 11 550 000 euroa. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2016—2019 on todettu, että turvakotitoiminnan menoihin varattu valtion rahoitus kasvaa kehyskaudella aiempien kehyspäätösten mukaisesti vuosittain 2 miljoonalla eurolla 17 500 000 miljoonaan euroon. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön kehysesityksessä on 3 miljoonan euron lisäys vuodelle 2018 sekä 6 miljoonan euron lisäys vuodelle 2019 ja siitä eteenpäin. Rahoitusta kasvatetaan vuosien 2017-2019 aikana yhteensä noin 70 prosentilla vuoden 2016 tasosta jotta turvakotipaikkojen määrää saataisiin nostettua lähemmäksi riittävää tasoa.

   Istanbulin sopimus[3] velvoittaa Suomea tarjoamaan riittävästi turvakotipaikkoja. THL:n vuosilta 2015-2016 keräämien seurantatietojen perusteella voi päätellä, että paikkoja ei ole riittävästi koska yli tuhat turvakotiin yhteyttä ottanutta jouduttiin käännyttämään toiseen turvakotiin. Asiakkaita tur-

[1] Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2016-2019 http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75238
[2] http://vm.fi/documents/10623/307577/Valtiovarainministeri%C3%B6n+m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4ys+toiminta-+ja+taloussuunnittelusta+sek%C3%A4+kehys-+ja+talousarvioehdotusten+laadinnasta/65420e1c-a059-4374-86f7-8ca5d612b360
[3] Istanbulin sopimus = Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi
Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709
e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

vakodeissa oli vuoden 2016 aikana 3 535, joista aikuisia oli 1 801. Aikuisasiakkaista naisia oli 1 701 ja miehiä 100. Vuoteen 2015 verrattuna asiakasmäärä kasvoi 16 prosenttia.

Turvakoti on tarkoitettu akuuttiin tarpeeseen ja tyypillisesti niissä ollaan 15-18 päivää. Turvakotipalvelun määrään vaikuttaa myös se, miten riittävästi muita väkivallan uhrien tarvitsemia palveluita (sosiaali- ja terveyspalveluja, asuminen, psykososiaalinen tuki ym.) on alueella tarjolla. Turvakotien rahoituksen kasvun myötä paikkoja on saatu tänä vuonna lisää ja nyt 2017 niitä on 143 koko Suomessa yhteensä. Erityisesti pääkaupunkiseudulla on ollut tarvetta lisäpaikoille, ja täällä onkin avattu kaksi uutta turvakotia. Haasteena on myös ollut se miten pystytään tarjoamaan riittävästi turvakotipaikkoja harvaan asutuilla alueilla. Tähän tarpeeseen kehitettyä etäturvakotimallia jatketaan Kajaanissa. (Lähde: THL) (STM)

2. Lähisuhde- ja perheväkivallan uhrien ympärivuorokautinen auttava puhelin Nollalinja käynnistettiin joulukuussa 2016. Rahoitus on Oikeusministeriön momentilla. Auttavan puhelimen käynnistämiseen Suomea velvoitti Istanbulin sopimus. Puhelinpalvelua koordinoi THL ja se on tarkoitus rahoittaa jatkossakin rikosuhrimaksun tuotolla. Puhelimeen tulee noin 700 puhelua kuukaudessa ja noin 70% pystytään vastaamaan. Puhelujen määrä on kasvanut. (Lähde: THL) (OM)

3. Kuudessa hallituksen keskeisessä yhteiskunnallisessa uudistuksessa tai kärkihankkeessa arvioidaan sukupuolivaikutuksia hankkeen eri vaiheissa, pyritään määrittelemään tasa-arvotavoitteita ja raportoidaan sukupuolivaikutukset. Tämän tavoitteen etenemisestä raportoidaan hallitukselle syksyllä 2017 osana tasa-arvo-ohjelman väliraportointia.

4. Tasa-arvo-ohjelmaan sisältyy hanke talousarvion sukupuolivaikutusten arvioinnista (STM ja VM). Syyskuun alussa 2017 käynnistyneessä vuoden mittaisessa hankkeessa arvioidaan vuoden 2017 talousarvion määräraha- ja veromuutosten sukupuolivaikutuksia, kehitetään sukupuolivaikutusten arviointimenetelmiä ja sukupuolitietoisen budjetoinnin toimintamallia. Tuloksia hankkeesta saadaan vuoden 2018 aikana.